

Refugis climàtics

Text > TONI VILÀ

Il·lustració > IVÁN GARCÍA

S i l'any passat va ser el més calorós dels darrers trenta-nou anys a les nostres comarques, enguany hem pogut corroborar la persistència de l'increment de les temperatures. Aquest fet, afegit a la manca de pluges, genera, entre d'altres, una gran sequera, incendis, l'encariment dels aliments i problemes greus de salut. Endemés, s'ha pogut constatar que les conseqüències del canvi climàtic afecten principalment els col·lectius de persones més vulnerables i amb recursos escassos, i que aguditza la pobresa i la desigualtat. La situació és greu, fins al punt que l'Organització de les Nacions Unides ja considera que el canvi climàtic constitueix la principal amenaça als drets humans del segle XXI, ja que afecta drets com la vida, la salut, l'aigua, els aliments, l'habitatge o el desenvolupament, i pronostica un possible apartheid climàtic dels pobres. Malgrat trobar-nos en un estat d'emergència, la majoria dels països del món no prenen mesures urgents per combatre el canvi climàtic i els seus efectes, i una bona part de la població amaga igualment el cap sota l'ala.

Per això, és molt important començar a difondre nous models d'innovació social. Una de les respostes als efectes d'aquest canvi són els anomenats «refugis climàtics», que s'han definit com a espais accessibles que proporcionen confort tèrmic contra episodis meteorològics extrems (fred i calor). Aquests espais poden ser interiors o exteriors, rurals i urbans. S'adrecen principalment a les persones vulnerables, com ara els infants; les persones amb disca-

pacitat, malaltes o migrants; la gent gran; les dones o les persones sense llar, entre d'altres.

Un cop d'ull a les experiències gironines ens mostra com les accions per atendre les necessitats més urgents les han abanderat els ens locals, des de Protecció Civil i Serveis Socials. Per veure la varietat de les actuacions, en citarem algunes. A Girona, que l'any passat ja va tenir tres equipaments oberts, enguany s'ha establert una xarxa de refugis de vint-i-set espais d'interior (centres cívics, biblioteques, arxius, museus i pavelló, i fins i tot es varen habilitar els soterranis de la Catedral, l'església de Sant Narcís i la parròquia del Mercadal) i quinze d'exteriors (parcs, jardins, riu, boscos), i amb les fonts i alguns llocs per dutxar-se oberts. A Olot, on s'han identificat una cinquantena d'espais de confort climàtic, actuen a través de l'Àrea de Protecció Civil, que ha activat els plans d'actuació a cada centre sanitari i a les residències, amb intervencions específiques en l'àmbit de l'atenció primària de la salut i dels serveis socials. Figueres va establir el Pla de Protecció Civil Municipal, que, a més d'allargar els horaris dels centres cívics i d'altres equipaments municipals, preveu altres mesures, com ara punts d'hidratació a la via pública o el repartiment gratuït d'aigua al bus. Molts ajuntaments petits també han emprès accions, com l'accés gratuït a la piscina o l'habilitació dels casals d'avis o altres equipaments com a refugis.

Sembla que les experiències han estat positives, ja que molts dels ens locals tenen intenció d'ampliar el nombre de refugis climàtics. Tanmateix, no s'observen propostes

més àmplies i agosarades sobre el contingut i les funcions. Potser és hora que els equips professionals pluridisciplinaris del territori i els veïns i les veïnes avaluin aquestes experiències conjuntament, i que dissenyin tots plegats accions futures valorant les possibilitats que pot oferir cada espai com a punt compartit de trobada i convivència cívica.

«Les societats democràtiques no es basen simplement en valors compartits, sinó en espais compartits: les biblioteques, les guarderies, les esglésies i els parcs, on es formen connexions crucials.»

ERIC KLINENBERG

